

YÖNETMELİK

Tarım ve Orman Bakanlığından:

**TÜRK GIDA KODEKSİ BEBEK VE KÜÇÜK ÇOCUKLARA YÖNELİK GIDALAR
İLE VÜCUT AĞIRLIĞI KONTROLÜ İÇİN DİYETİN YERİNİ ALAN
GIDALAR YÖNETMELİĞİ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; bebek formülleri ve devam formülleri, bebek ve küçük çocuk ek gıdaları ve vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların bileşim ve bilgilendirme gereklilikleri ile bu gıda kategorilerine eklenebilecek maddeler listesi ve bu listenin güncellenmesi için uygulanacak usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, bebek formülleri ve devam formülleri, bebek ve küçük çocuk ek gıdaları ile vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaları kapsar.

(2) Bu Yönetmelik, özel tıbbî amaçlı gıdaları kapsamaz.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 23 üncü, 24 üncü ve 26 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) 26/1/2017 tarihli ve 29960 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde ve 26/1/2017 tarihli ve 29960 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Beslenme ve Sağlık Beyanları Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde yer alan tanımlara ilave olarak bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,

b) Bebek: Yaşı 12 ayın altındaki çocuğu,

c) Bebek formülü: Bebeklerin yaşamlarının ilk ayları boyunca kullanılması amaçlanan ve uygun tamamlayıcı beslenme başlayıncaya kadar tek başına bebeklerin ihtiyaçlarını karşılayan gıdaları,

ç) Bebek ve küçük çocuk ek gıdası: Aşağıda kategorileri belirtilen ve belirli gereksinimlerini karşılamak amacıyla, sağlıklı bebeklerin beslenmesinde anne sütü, bebek formülleri veya devam formüllerinin tamamlayıcısı olarak ve sağlıklı küçük çocukların beslenmelerini destekleyici ve/veya günlük beslenmelerine alıştırmaya yönelik gıdaları,

1) İşlenmiş tahıl bazlı ek gıda: Bebek ve küçük çocuk ek gıdalarından;

i) Süt veya diğer uygun besleyici sıvılar ile hazırlanmış veya hazırlanması gereken basit tahıllar,

ii) Su veya protein içermeyen başka bir sıvı ile hazırlanmış veya hazırlanması gereken ve içerisine yüksek proteinli gıdalar eklenmiş olan tahıllar,

iii) Kaynayan suda veya diğer uygun sıvılarda pişirildikten sonra kullanılacak makarnalar,

iv) Doğrudan ya da toz haline getirildikten sonra su, süt veya diğer uygun sıvılar eklenerek kullanılacak olan peksimetler ve bisküviler,

kategorilerinden birine ait olan ek gıdaları,

2) Tahıl bazlı olmayan ek gıda: İşlenmiş tahıl bazlı ek gıdalar ve süt bazlı içecekler ve küçük çocuklara yönelik benzer ürünler dışındaki bebek ve küçük çocuk ek gıdalarını,

d) Devam formülü: Uygun tamamlayıcı beslenmenin başlamasının ardından bebeklerin ve küçük çocukların tüketmesi için hazırlanan ve giderek çeşitlenen diyetlerine ve sıvı alımına katkı sağlayan gıdaları,

e) Genel Müdürlük: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,

f) Küçük çocuk: Yaşı 12 ay ile 36 ay arasında olan çocuğu,

g) Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdalar: Gıda işletmecisinin talimatına göre kullanıldığında tüm günlük diyetin yerini alan, vücut ağırlığının azaltılması amacıyla enerjisi kısıtlanmış diyetler için özel olarak formüle edilmiş gıdaları,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Bileşim ve Bilgilendirme Gereklilikleri

Genel bileşim ve bilgilendirme gereklilikleri

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki gıdaların bileşimi, genel kabul görmüş bilimsel veriler doğrultusunda, bu gıdaları tüketmesi amaçlanan kişilere ve onların beslenme ile ilgili ihtiyaçlarını karşılamaya uygun olur.

(2) Bu Yönetmelik kapsamındaki gıdalar, bu gıdaları tüketmesi amaçlanan kişilerin sağlığına yönelik tehlike oluşturacak miktarda herhangi bir madde içermez.

(3) Tasarlanmış nanomateryallerin, ikinci fıkrada belirtilen gerekliliğe uygunlukları yeterli test yöntemlerine dayanılarak gösterilir.

(4) Genel kabul görmüş bilimsel veriler temelinde, bu Yönetmelik kapsamındaki gıdalara birinci fıkradaki gereklilikleri karşılamak amacıyla eklenen bileşenler; insan vücudu tarafından biyolojik olarak yararlanılabilir, besleyici veya fizyolojik etkiye sahip ve gıdayı tüketmesi amaçlanan kişilere uygun olur.

(5) Bu Yönetmelik kapsamındaki gıdaların etiketlenmesi, sunumu ve reklamı, ürünün uygun kullanımına yönelik bilgileri sağlar ve yanıltıcı olmaz. Bu gıdaların etiketinde, sunumunda ve reklamında; bir hastalığı önleme, tedavi etme veya iyileştirme özelliğine sahip olduğunu bildiren veya böyle özelliklere atıfta bulunan ifadeler yer almaz.

(6) Beşinci fıkrada yer alan hüküm; tıp, beslenme ve diyetetik, eczacılık alanlarında niteliklere sahip kişiler veya anne sağlığı ve çocuk bakımından sorumlu diğer sağlık hizmeti çalışanlarına yönelik herhangi bir yararlı bilginin veya tavsiyenin verilmesini engellemez.

Bebek formülleri ve devam formülleri ile ilgili ilave gereklilikler

MADDE 6 – (1) Bebek formülleri ve devam formüllerinin etiketlenmesi, sunumu ve reklamı, emzirmeden vazgeçilmesine neden olmayacak şekilde yapılır.

(2) Bebek formüllerinin etiketi, sunumu, reklamı ve devam formüllerinin etiketi, bebek resimleri veya söz konusu bebek formülü veya devam formülünün kullanımını özendirecek diğer resimleri veya ifadeleri içermez.

(3) İkinci fıkraya hükmü saklı kalmak kaydıyla, bebek formüllerinin ve devam formüllerinin kolaylıkla tanınmasına ve hazırlama yönteminin gösterilmesine yönelik grafik gösterimlere izin verilir.

Özel bileşim ve bilgilendirme gereklilikleri

MADDE 7 – (1) Bakanlık; 12 nci maddenin üçüncü fıkrası, 5 inci ve 6 ncı maddelerde yer alan hükümler ve ilgili teknik ve bilimsel ilerlemeleri göz önünde bulundurarak, diğer alt düzenleyici işlemler vasıtasıyla, aşağıda belirtilen gereklilikleri belirlemeye yetkilidir:

a) Ek-1’de yer alan Kullanımına İzin Verilen Maddeler Listesinde belirtilen gereklilikler hariç olmak üzere, bu Yönetmelik kapsamındaki gıdalara uygulanan özel bileşim gereklilikleri.

b) Bu Yönetmelik kapsamındaki gıdaların üretimine yönelik ürünlerde pestisitlerin kullanımına ve bu gıdalardaki pestisit kalıntılarına ilişkin özel gereklilikler. Bu bent uyarınca bebek formülleri ve devam formülleri ile bebek ve küçük çocuk ek gıdalarına yönelik özel gereklilikler düzenli olarak güncellenir ve bunun yanı sıra, pestisitlerin kullanımını mümkün olduğunca kısıtlayıcı hükümler içerir.

c) Bu Yönetmelik kapsamındaki gıdaların, ilgili beslenme beyanlarına izin verilmesi de dâhil olmak üzere etiketlenmesi, sunumunun ve reklamının yapılmasına ilişkin özel gereklilikler.

ç) Bebek formülleri ile ilgili tanıtıcı ve ticari uygulamalara ilişkin gereklilikler.

d) Uygun besleme yöntemleriyle ilgili yeterli bilgiyi sağlamak amacıyla bebek ve küçük çocuk beslenmesi konusunda bilgilere ilişkin gereklilikler.

(2) Bakanlık; 12 nci maddenin üçüncü fıkrası, 5 inci ve 6 ncı maddelerde yer alan hükümler ve yenilikçi ürünler konusunda ilgili taraflarca sağlanan veriler de dâhil olmak üzere ilgili teknik ve bilimsel ilerlemeyi göz önünde bulundurarak birinci fıkrada bahsedilen hükümleri güncelleyebilir.

(3) Bu Yönetmelik kapsamındaki gıdalarda yapılacak sağlık beyanları hakkında 5996 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Teknik kılavuz

MADDE 8 – (1) Gerek görüldüğünde bu Yönetmelik hükümlerinin uygulamasına yönelik hazırlanacak teknik kılavuzlar Bakanlık internet sitesinde yayımlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kullanımına İzin Verilen Maddeler Listesi ve Güncellenmesi

Kullanımına izin verilen maddeler listesi

MADDE 9 – (1) Aşağıda belirtilen kategorilere ait maddeler, Ek-1’de yer alan Kullanımına İzin Verilen Maddeler Listesinde yer almaları ve üçüncü fıkradaki unsurlara uygun olmaları koşuluyla, bu Yönetmelik kapsamındaki bir veya daha fazla gıda kategorisine eklenebilirler:

- Vitaminler.
- Mineraller.
- Amino asitler.
- Karnitin ve taurin.
- Nükleotidler.

e) Kolin ve inositol.

(2) Ek-1'deki listede yer alan maddeler, 12 nci maddenin üçüncü fıkrasında ve 5 inci maddede yer alan genel gereklilikleri ve gerektiğinde 7 nci maddede belirlenen özel gereklilikleri karşılar.

(3) Ek-1'de yer alan liste aşağıda belirtilen unsurları içerir:

a) Birinci fıkrada yer alan kategorilere ait maddelerin eklenebileceği bu Yönetmelik kapsamındaki gıda kategorisi.

b) Maddenin adı, tanımı ve gerektiğinde formunun spesifikasyonu.

c) Gerektiğinde, maddenin kullanım koşulları.

ç) Gerektiğinde, madde için uygulanan saflık kriterleri.

(4) Bu Yönetmelikte aksi belirtilmedikçe, Ek-1'deki listede yer alan maddelerin, bu Yönetmelik kapsamı haricindeki gıdalarda kullanıldıkları durumlar için gıda mevzuatında belirlenmiş olan saflık kriterleri, söz konusu listedeki maddelerin bu Yönetmelik kapsamında ifade edilen amaçlar için kullanıldığı durumlarda da uygulanır.

(5) Gıda mevzuatında saflık kriteri belirlenmemiş olan Ek-1'deki listede yer alan maddeler için bu kriterler belirlenene kadar, uluslararası kuruluşlar tarafından önerilen genel kabul görmüş saflık kriterleri uygulanır. Bakanlık, daha katı saflık kriterlerini belirleyen düzenlemeler yapabilir.

(6) Bakanlık; teknik ilerleme, bilimsel gelişmeler veya tüketicilerin sağlığının korunması hususlarını dikkate almak amacıyla, birinci fıkrada listelenen madde kategorileri ile ilgili olarak aşağıda belirtilen hususlarda yetkilidir:

a) Bir madde kategorisinin kaldırılması.

b) Besleyici veya fizyolojik etkiye sahip olan bir madde kategorisinin eklenmesi.

(7) Birinci fıkrada listelenmeyen kategorilere ait maddeler, 12 nci maddenin üçüncü fıkrası ve 5 inci maddede yer alan genel gereklilikleri ve gerektiğinde 7 nci maddede belirlenen özel gereklilikleri karşılamaları halinde bu Yönetmelik kapsamındaki gıdalara eklenebilir.

Kullanımına izin verilen maddeler listesinin güncellenmesi

MADDE 10 – (1) Bakanlık, gerekli hallerde 12 nci maddenin üçüncü fıkrasını ve 5 inci maddede yer alan genel gereklilikleri ve gerektiğinde 7 nci maddede belirlenen özel gereklilikleri ve teknik ilerlemeyi, bilimsel gelişmeleri veya tüketici sağlığının korunmasını göz önünde bulundurarak, Ek-1'de yer alan listede aşağıda belirlenen güncellemeleri yapabilir:

a) Bir maddenin Kullanımına İzin Verilen Maddeler Listesine eklenmesi,

b) Bir maddenin Kullanımına İzin Verilen Maddeler Listesinden çıkarılması,

c) 9 uncu maddenin üçüncü fıkrasında atıfta bulunulan unsurlara ekleme, çıkarma yapma veya unsurların güncellenmesi.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yetki

MADDE 11 – (1) Bakanlık, uygulamada birlikteliğin sağlanması amacıyla, bir gıdanın bu Yönetmelik kapsamında yer alıp almadığına veya bu Yönetmelik kapsamındaki özel gıda kategorilerinden hangisine ait olduğuna karar vermeye yetkilidir.

(2) Genel Müdürlük, bu Yönetmelik kapsamına giren hususlarda bilimsel değerlendirmeye ihtiyaç duyulması halinde, 24/12/2011 tarihli ve 28152 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Risk Değerlendirme Komite ve Komisyonlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik çerçevesinde Bakanlık tarafından oluşturulan ilgili bilimsel komisyonun görüşüne başvurabilir.

(3) Genel Müdürlük, ikinci fıkrada belirtilen bilimsel değerlendirme süreçlerine ilişkin olarak teknik ve/veya bilimsel kılavuzlar yayımlayabilir.

(4) Bu Yönetmelik kapsamındaki gıdaları tüketmesi amaçlanan kişilerin sağlığının üst düzeyde korunmasını sağlamak için 5996 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinde belirtildiği üzere ihtiyati tedbirler uygulanır.

Piyasaya arz

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki gıdalar yalnızca, bu Yönetmeliğe uygun olması halinde piyasaya sunulabilirler.

(2) Bu Yönetmelik kapsamındaki gıdaların yalnızca, hazır ambalajlı olarak perakende satılmasına izin verilir.

(3) Bu Yönetmelik kapsamındaki gıdalar, bu Yönetmelikte belirlenen gereklilikler saklı kalmak kaydıyla, gıda mevzuatında yer alan hükümlere uygun olur.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelik, bebekler ve küçük çocuklara yönelik gıdalar ve vücut ağırlığı kontrolü için toplam diyetin yerini alan gıdalara ilişkin 29/6/2013 tarihli ve (AT) 609/2013 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

İdari yaptırım

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmeliğe aykırı davrananlar hakkında 5996 sayılı Kanunun ilgili maddelerine göre idari yaptırım uygulanır.

Uyum zorunluluğu

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce faaliyet gösteren gıda işletmecileri, 31/12/2021 tarihine kadar bu Yönetmelik hükümlerine uymak zorundadır.

(2) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce faaliyet gösteren gıda işletmecileri, bu Yönetmelik hükümlerine uyum sağlayana kadar, bu Yönetmelik kapsamına giren hususlarda bu Yönetmeliğin yayım tarihinden önce yürürlükte olan mevzuat hükümlerine uymakla yükümlüdür.

Yürürlük

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

Eki için tıklayınız